

**Uchwała Nr 458 /2021
Zarządu Powiatu Gostynińskiego
z dnia 27 lipca 2021r.**

w sprawie przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu „Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2021-2025 w Powiecie Gostynińskim”.

Na podstawie art. 3d ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920 ze zm.) oraz art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573) oraz uchwały Nr X/48/2019 z dnia 25 czerwca 2019r. Rady Powiatu Gostynińskiego, Zarząd Powiatu Gostynińskiego uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się projekt programu „Powiatowy Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2021-2025 w Powiecie Gostynińskim” i kieruje dokument do konsultacji społecznych, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Ogłasza się przeprowadzenie konsultacji społecznych w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2021-2025 w Powiecie Gostynińskim” z mieszkańcami Powiatu Gostynińskiego w formie formularza elektronicznego stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej uchwały, na stronie internetowej Powiatu/PCPR oraz w siedzibie Powiatu/PCPR w Gostyninie na tablicy ogłoszeń w celu pozyskania opinii.

§ 3

1. Początek biegu terminu konsultacji stanowi dzień ukazania się formularza na stronie internetowej Powiatu/PCPR.
2. Termin zakończenia konsultacji upływa po 21 dniach od dnia ukazania się formularza na stronie internetowej Powiatu/PCPR.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd Powiatu Gostynińskiego

1. Arkadiusz Boruszewski
2. Maria Wróblewska
3. Roman Augustyniak
4. Teresa Russek
5. Wiesław Wojtalewicz

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr/.....
Zarządu Powiatu Gostynińskiego
z dnia
458 / 2021
27.04.2021

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
NA LATA 2021-2025
W POWIECIE GOSTYNIŃSKIM**

Gostynin 2021

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Definicje	4
3. Zasoby instytucjonalne	7
4. Diagnoza niepełnosprawności w powiecie gostyńskińskim	8
4.1. Rehabilitacja zawodowa	10
4.2. Rehabilitacja społeczna	13
4.3. System szkolnictwa obejmujący osoby niepełnosprawne	14
4.4. Organizacje pozarządowe	17
5. Analiza SWOT	17
6. Cel główny oraz cele szczegółowe programu	20
6.1. Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.	20
6.2. Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym	22
6.3. Poprawa funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych.....	23
6.4. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji społecznej.....	24
6.5. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.	26
6.6. Systemowe wsparcie dorosłych osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz ich rodziców.	27
6.7. Zintegrowanie działań samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.	28
7. Zakończenie	29

1. Wprowadzenie

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Nie jest ona rozumiana jedynie jako rezultat choroby, czy uszkodzenia ciała, ale stanowi wynik napotkanych w środowisku barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych. Stwarzane przeszkody uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym korzystanie w pełni ze swoich praw i pozbawiają możliwości swobodnego funkcjonowania w środowisku. Specyfika oczekiwań i potrzeb osób niepełnosprawnych wymaga inicjowania i realizowania wielu działań, które stworzą osobom niepełnosprawnym warunki do rozwoju, zmotywują do aktywności oraz zwiększą szanse na pełnoprawne funkcjonowanie w środowisku.

Realizując obowiązek wynikający z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów, powiatowych programów na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie podjęło inicjatywę opracowania niniejszego dokumentu. Jest on również kontynuacją i rozwinięciem wcześniej podjętych przez powiat działań na rzecz osób niepełnosprawnych, m.in. programu obowiązującego do 2020 roku.

Formułując cele i kierunki działań wobec osób niepełnosprawnych na lata 2021-2025 uwzględniono propozycje złożone przez jednostki organizacyjne powiatu gostynińskiego działające w tym obszarze. W pracach związanych z tworzeniem niniejszego dokumentu wzięły udział następujące osoby:

1. Michał Bury – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie,
2. Dorota Migdalska – dyrektor Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Gostyninie,
3. Elżbieta Tyszkiewicz – dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie,
4. Joanna Łoska – dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Jana Pawła II w Gostyninie,

5. s. Bernadetta Pogorzelska – dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych w Mocarzewie,
6. Aneta Nowicka – przewodnicząca Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Program na rzecz osób z niepełnosprawnością w powiecie gostyńskim na lata 2021-2025 określa kierunki polityki społecznej powiatu gostyńskiego wobec osób niepełnosprawnych, w szczególności w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Ma on na celu zminimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia. Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych zamieszkujących teren powiatu gostyńskiego.

Program ma charakter otwarty. Z uwagi na zmieniające się warunki, potrzeby i oczekiwania osób niepełnosprawnych, dopuszcza się możliwość wprowadzania zmian w zakresie nowych obszarów działań oraz włączania, na różnych etapach jego realizacji - nowych uczestników. Warunkiem pełnej realizacji Programu jest czynne uczestnictwo jednostek organizacyjnych Powiatu Gostyńskiego, organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz samych zainteresowanych, tj. osób niepełnosprawnych.

2. Definicje

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych „niepełnosprawność” określa jako długotrwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy. Niepełnosprawność najczęściej zastępuje się terminem – inwalidztwo, choć zakresy tych obu terminów nie zawsze są tożsame.

Wyróżniamy cztery rodzaje niepełnosprawności:

- niepełnosprawność fizyczna – polega na niepełnosprawności ruchowej, która jest rezultatem przewlekłych chorób lub uszkodzeń narządu ruchu,

- niepełnosprawność psychiczna – polega na zaburzeniu świadomości, upośledzeniu umysłowym oraz chorobach psychicznych,
- niepełnosprawność sensoryczna – polega na uszkodzeniu narządów zmysłu (niewidomi, niedowidzący, niesłyszący oraz słabo słyszący),
- niepełnosprawność złożona inaczej nazwana sprzężoną – dotyczy osób z więcej niż jednym rodzajem niepełnosprawności.

Oprócz wymienionych rodzajów niepełnosprawności wyróżniamy dwa główne modele niepełnosprawności: medyczny i społeczny.

Model medyczny nazywany też indywidualnym, opiera się na założeniu, że problemy, na jakie napotykają w swoim życiu osoby niepełnosprawne są konsekwencją ich choroby, urazu czy wady wrodzonej. Osoba niepełnosprawna jest traktowana jako jednostka, która przeżywa kłopoty emocjonalne związane ze swoją ułomnością czy chorobą. Niepełnosprawność w tym ujęciu traktowana jest jako przerażające i okrutne doświadczenie przypadające jednostce. W modelu tym istotną rolę odgrywają czynniki sprzyjające jak najlepszemu przystosowaniu osoby niepełnosprawnej do warunków, w jakich żyją inni ludzie.

W modelu społecznym niepełnosprawność powstaje na skutek ograniczeń doświadczonych przez osoby nią dotknięte, takich jak indywidualne uprzedzenia, utrudniony dostęp komunikacyjny do budynków użyteczności publicznej, niedostosowany system transportu, rozwiązania na rynku pracy wyłączające z niego osoby niepełnosprawne. W tym modelu niepełnosprawność jest uważana za pojęcie administracyjne. Dyskryminacja w tym przypadku wynika z nastawienia i postaw społeczeństwa oraz środowiska.

Do zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ustalone są trzy stopnie niepełnosprawności:

- znaczny (osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy w warunkach pracy chronionej i wymagająca w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji),
- umiarkowany (osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy w warunkach pracy chronionej lub wymagająca czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych),
- lekki (osoba z naruszoną sprawnością organizmu, która powoduje obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu z osobą z pełną sprawnością fizyczną)

i psychiczną lub osoba, której ograniczenia w pełnieniu ról społecznych można kompensować wyposażając ją w odpowiednie przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub techniczne).

Zaliczenie do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie wyklucza możliwości zatrudnienia u pracodawcy nie zapewniającego warunków pracy chronionej w przypadkach:

- uzyskania pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
- zatrudnienia w formie telepracy.

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych ma na celu ułatwienie tym osobom uzyskania i utrzymania zatrudnienia oraz awansu zawodowego przez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych i systemu pośrednictwa pracy.

Do osiągnięcia powyższego celu niezbędne jest:

- dokonanie oceny zdolności do pracy (przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych oraz ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań),
- prowadzenie poradnictwa zawodowego,
- przygotowanie zawodowe uwzględniające perspektywy zatrudnienia,
- dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie,
- określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy.

Rehabilitacja społeczna natomiast powinna ułatwić osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym, a realizowana jest przede wszystkim poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- kształtowanie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- propagowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Podstawową formą aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych jest uczestnictwo w:

- warsztatach terapii zajęciowej,
- turnusach rehabilitacyjnych,
- środowiskowych domach samopomocy,
- kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

3. Zasoby instytucjonalne

Instytucjonalną gotowość do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom posiadają jednostki pomocy społecznej, prowadzone przez organy administracji rządowej i samorządowej oraz organizacje pozarządowe. Realizują one różnorodne formy wsparcia w ramach pomocy środowiskowej, świadczonej w miejscu zamieszkania oraz pomocy stacjonarnej, świadczonej poza miejscem zamieszkania. Osoby, które między innymi ze względu na niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą skorzystać ze specjalistycznych usług opiekuńczych. W sytuacjach wymagających świadczenia usług bytowych i opiekuńczych całodobowo osoby niepełnosprawne mogą zostać umieszczone w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo - leczniczym. Na poziomie gmin działania w tym zakresie prowadzone są przez właściwe miejscowo ośrodki pomocy społecznej. Na poziomie powiatu działania na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzą: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy oraz Starostwo Powiatowe jak również funkcjonujące powiatowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej, edukacji lub organizacje pozarządowe realizujące zadania zlecone, m. in.:

- Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie,
- Powiatowy Dom Pomocy Społecznej Filia w Gostyninie,
- Powiatowy Dom Pomocy Społecznej Filia w Sannikach,
- Dom Pomocy Społecznej Filia w Rogożewku,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyninie,
- Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Mocarzewie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Jana Pawła II w Gostyninie,
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Gostyninie,

- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gostyninie.

Ponadto działania o charakterze inicjatywnym oraz konsultacyjno-opiniodawczym podejmowane są przez Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Posiedzenia Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych odbywają się raz na kwartał lub według potrzeb. Do zadań Rady należy:

- inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji powiatowych programów na rzecz osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych,
- na wniosek Starosty, uczestnictwo w spotkaniach dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych.

4. Diagnoza niepełnosprawności w powiecie gostynińskim

Zdiagnozowanie skali występowania zjawiska niepełnosprawności jest niezwykle trudnym procesem, ze względu na brak aktualnych danych, a co za tym idzie miarodajnych statystyk. Przedstawiony poniżej obraz jedynie częściowo obrazuje kwestie niepełnosprawności w powiecie. Ostatnie szczegółowe dane dotyczące wskaźników niepełnosprawności, których źródłem był Narodowy Spis Powszechny w 2011 roku wskazują, że liczba osób niepełnosprawnych w powiecie gostynińskim wynosiła 4632, co stanowiło 9,93% ogółu mieszkańców powiatu.

Tabela nr 1 – stosunek osób niepełnosprawnych z powiatu gostynińskiego do ogółu mieszkańców powiatu w 2012 roku.

	Liczba ludności	Liczba osób niepełnosprawnych	Udział procentowy
Ogółem	46 627	4 632	9,93%
Kobiety	23 922	2 433	10,17%
Mężczyźni	22 705	2 199	9,68%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Banku Danych Lokalnych

Z danych zawartych w tabeli wynika, iż na terenie powiatu gostynińskiego wśród osób niepełnosprawnych przeważającą grupą są kobiety.

Tabela nr 2 – ilość wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń w okresie 2019 r.-2020 r.

Rok	Liczba wydanych orzeczeń ogółem	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób po 16 r.ż.	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osób do 16 r.ż.
2019	990	889	101
2020	876	788	88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PZds.ON

Należy zauważyć, iż liczba osób która otrzymuje orzeczenia o zaliczeniu do jednej z grup niepełnosprawności lub orzeczenia o niepełnosprawności (dzieci do 16 r.ż.) utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela nr 3 - liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w okresie 2019 r. – 2020 r.

Stopień niepełnosprawności	Rok 2019	Rok 2020
Znaczny	295	260
Umiarkowany	478	407
Lekki	81	88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PZds.ON

Tabela nr 4 – liczba wydanych orzeczeń wg przyczyny niepełnosprawności oraz przyczyny stopnia niepełnosprawności w okresie 2019 r. – 2020 r.

Rodzaj niepełnosprawności	Rok 2019	Rok 2020
Upośledzenie umysłowe	19	19
Choroby psychiczne	187	122
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	28	35
Choroby narządu wzroku	16	21
Upośledzenie narządu ruchu	213	195

Epilepsja	13	9
Choroby układu oddechowego i krążenia	131	113
Choroby układu pokarmowego	26	14
Choroby układu moczowo-płciowego	24	25
Choroby neurologiczne	122	86
Inne: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwionośnego	138	143
Całościowe zaburzenia rozwojowe	27	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PZds.ON

Z powyższej tabeli wynika, iż najliczniejszą grupą osób, które otrzymały orzeczenie o niepełnosprawności zarówno w 2019 jak i w 2020 roku były osoby cierpiące na schorzenia z grupy chorób psychicznych, następnie z tytułu upośledzenia narządu ruchu oraz z grupy innych chorób w tym schorzeń: endokrynologicznych, metabolicznych, zaburzeń enzymatycznych, chorób zakaźnych i odzwierzęcych, zeszpeczeń, chorób układu krwionośnego.

4.1. Rehabilitacja zawodowa.

Rehabilitacja zawodowa opiera się na działaniach nakierowanych na pomoc osobom niepełnosprawnym oraz pracodawcom zatrudniającym takie osoby.

Osoby niepełnosprawne należą do kategorii osób będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Wynika to z wysokiego poziomu bezrobocia i przekonania, że tacy ludzie nie są w pełni wartościowymi pracownikami, często o niskich kwalifikacjach a przede wszystkim ograniczonej sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej. Sprawia to, że niepełnosprawni wymagają szczególnej pomocy w dziedzinie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy oraz zatrudnienia.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Gostyninie. W ramach środków otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jednostka ta udziela niepełnosprawnym dofinansowania do szkoleń oraz zwrotu wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy.

Według danych statystycznych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie sytuacja przedstawia się następująco:

*Tabela nr 5 - liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych jako **bezrobotni** według stopnia niepełnosprawności w latach 2019-2020.*

Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych	
	Rok 2019	Rok 2020
Znaczny	4	2
Umiarkowany	34	37
Lekki	36	41
Razem:	74	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

*Tabela nr 6 - liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako **poszukujący pracy** według stopnia niepełnosprawności w latach 2019 – 2020.*

Stopień niepełnosprawności	Liczba osób niepełnosprawnych szukających pracy	
	Rok 2019	Rok 2020
Znaczny	3	3
Umiarkowany	12	8
Lekki	7	7
Razem:	22	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

Powiatowy Urząd Pracy podjął następujące działa w celu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie jako osoby bezrobotne oraz szukające pracy:

Tabela nr 7 – aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy w okresie 2019 r.-2020 r.

Formy aktywizacji zawodowej	Liczba osób niepełnosprawnych zaktywizowanych w 2019 roku	Liczba osób niepełnosprawnych zaktywizowanych w 2020 roku
Prace interwencyjne	2	1
Dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej	0	0
Wyposażenie stanowiska pracy	0	2
Prace społecznie użyteczne	5	8
Staże	12	2
Roboty publiczne	0	0
Bon na zasiedlenie	1	0
Razem:	20	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP

W 2020 roku z form aktywizacji zawodowej skorzystało mniej osób, niż w roku 2019, - prawdopodobnie jest to spowodowane wybuchem pandemii koronawirusa SARS – COV 2, wprowadzenia obostrzeń oraz ograniczenia działalności przedsiębiorców i pracodawców.

Powiatowy Urząd Pracy prowadzi również działania mające na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych nie angażując środków finansowych: jest to głównie udzielanie porad indywidualnych oraz grupowych oraz przygotowywanie indywidualnych planów działania. Liczbę osób, które skorzystały z pomocy PUP w latach 2019-2020 przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 8 – liczba osób, które skorzystały porad w urzędzie pracy w okresie 2019 r.-2020 r.

Działanie	Liczba osób niepełnosprawnych objętych działaniem w 2019 r.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych działaniem w 2020 r.
Poradnictwo indywidualne	6	3
Poradnictwo grupowe	1	0
Grupowa informacja zawodowa	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych PUP

4.2 Rehabilitacja społeczna.

Rehabilitacja społeczna opiera się w głównej mierze na dofinansowaniach ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j Dz. U. z 2021 r. poz. 573).

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie. W ramach środków otrzymanych z PFRON jednostka ta udziela osobom niepełnosprawnym, posiadającym aktualne orzeczenia o niepełnosprawności dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

Dla osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej udziela się dofinansowań sportu, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 9 – udzielone dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w latach 2019-2020.

Tytuł zadania	Rok 2019		Rok 2020	
	Kwota dofinansowania PFRON	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	Kwota dofinansowania PFRON	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie
Uczestnictwo osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	86.360,00	66	0,00	0
Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny	188.782,14	126	239.840,12	160
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych w komunikowaniu się	140.249,22	29	205.066,02	34
Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji.	3.000,00	155	3.000,00	146
Razem:	415.691,36	376	447.906,14	340

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych PCPR

W 2020 roku wykorzystano o 8% więcej środków PFRON, niż w roku poprzednim - przede wszystkim ze względu na fakt, iż PFRON przekazał większą ilość środków finansowych do rozdysponowania na realizację powyższych zadań. Na przestrzeni dwóch lat większość otrzymanych funduszy została przeznaczona na dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, m.in. wózki inwalidzkie, kule, balkoniki - a więc przedmioty pierwszej potrzeby. Kolejnym zadaniem, które cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony osób z niepełnosprawnością jest likwidacja barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się. Są to głównie dofinansowania do przystosowania łazienek oraz zakupu komputerów.

Zapotrzebowanie osób niepełnosprawnych na dofinansowania ze środków PFRON utrzymuje się na wysokim poziomie i ciągle rośnie. Wynika to ze wzrastających potrzeb osób z niepełnosprawnościami, wzrasta również świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie możliwości poszukiwania wsparcia.

W 2012 roku powiat gostyniński przystąpił do realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, dofinansowywanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jednostką realizującą program jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie. Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, będących w wieku aktywności zawodowej lub osobami pracującymi. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach programu przewiduje się dofinansowania m.in. do zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, protez kończyn na wysokim poziomie jakości, przystosowania samochodu do potrzeb osoby niepełnosprawnej – zarówno kierowcy jak i pasażera, sprzętu elektronicznego i jego oprogramowania, opieki nad osobą zależną oraz uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

4.3. System szkolnictwa obejmujący osoby niepełnosprawne.

W powiecie gostynińskim funkcjonują:

1. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Gostyninie dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym, które z powodu niepełnosprawności nie mogą

uczęszczać do szkoły ogólnodostępnej. W skład ośrodka wchodzi następujące jednostki: Szkoła Podstawowa Nr 2 Specjalna, Szkoła Specjalna Przystosowująca oraz Internat dla grup wychowawczych.

W Ośrodku odbywają się zajęcia z zakresu: gimnastyki korekcyjnej, terapii psychologicznej, terapii polisensorycznej, terapii ręki, ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne, logopedii, terapii EEG Biofeedback oraz zajęcia rewalidacyjne na basenie.

Prowadzone jest również Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka - wczesne wspomaganie rozwoju, to kompleksowa i wielospecjalistyczna pomoc dzieciom z dysfunkcjami rozwojowymi. Zajęcia mają na celu stymulowanie rozwoju psychoruchowego i społecznego. Oferowana jest pomoc specjalistów: oligofrenopedagoga, logopedy, psychologa oraz innych terapeutów w zależności od potrzeb (terapia pedagogiczna- usprawnianie sensoryczne, terapia ręki). Oddział ten pełni funkcję wiodącego ośrodka koordynacyjno – rehabilitacyjno – opiekuńczego.

2. Zespół Szkół Specjalnych w Mocarzewie dla dzieci z upośledzeniem umysłowym umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz autyzmem. W skład Zespołu Szkół wchodzi: Przedszkole Specjalne, Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy oraz Ośrodek Rewalidacyjno - Wychowawczy. 1 września 2016 r. przy szkole podstawowej rozpoczął swą działalność oddział Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka to bezpłatne zajęcia edukacyjno-rehabilitacyjne. Mogą z nich korzystać dzieci i ich rodziny posiadające opinię z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomagania. W ramach Wczesnego Wspomagania Rozwoju prowadzone są zajęcia w zakresie terapii psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, z elementami integracji sensorycznej, rehabilitacji ruchowej oraz hipoterapii.

Wczesne wspomaganie umożliwia dziecku: stymulację polisensoryczną, usprawnianie zaburzonych funkcji, stymulowanie funkcji odpowiedzialnych za rozwój psychomotoryczny, rozwój umiejętności samoobsługi i funkcjonowania w środowisku, kontakty z rówieśnikami, rozwój orientacji w schemacie ciała i przestrzeni, wykorzystanie własnego potencjału.

Wczesne wspomaganie umożliwia rodzicom: wsparcie psychologiczne w procesie akceptacji niepełnosprawnego dziecka, opracowanie programu wsparcia rozwoju dziecka,

przygotowanie do roli osoby wspomagającej rozwój dziecka, dostrzeganie mocnych stron swojego dziecka i stwarzanie dziecku, jak najlepszych warunków rozwoju.

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka przy Szkole Podstawowej Specjalnej w Mocarzewie prowadzi specjalistyczne zajęcia dla dzieci od momentu stwierdzenia niepełnosprawności do chwili podjęcia nauki w szkole.

W tym samym budynku mieści się Specjalny Ośrodek Wychowawczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Zmartwychwstank, w którym dzieci i młodzież ma zapewnioną całodobową opiekę i rehabilitację.

Głównym zadaniem placówek jest przygotowanie każdego dziecka na miarę jego możliwości, do samodzielnego udziału w życiu społecznym, integracji ze środowiskiem mając na uwadze indywidualne potrzeby każdego dziecka. Dzieci objęte są wieloma formami rehabilitacji (hipoterapia, dogoterapia, integracja sensoryczna), uczestniczą w wydarzeniach artystycznych, kulturalnych i wycieczkach, integrują się ze środowiskiem lokalnym ponadto biorą udział w różnego rodzaju konkursach i wycieczkach.

Dzieci i młodzież niepełnosprawna objęta jest także pomocą i wsparciem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gostyninie, której funkcją jest pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów, jak również wspomaganie wychowawczych i edukacyjnych działań szkoły. W ramach prowadzonych przez Poradnię badań diagnostycznych i psychologiczno-pedagogicznych w okresie 2019-2020 wydano następującą liczbę orzeczeń:

Tabela nr 9 – działalność orzecznicza Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gostyninie w latach 2019-2020.

Lp.	Rodzaj orzeczenia	Liczba wydanych orzeczeń
1.	dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim	69
2.	dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym	33
3.	dla dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną	20
4.	dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym	12
5.	potrzeba zajęć rewalidacyjno - wychowawczych	18

6.	dla dzieci z autyzmem	11
7.	dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową	7
8.	dla dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną	25
Razem:		222

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych sprawozdawczych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

Ponadto dzieci z rozpoznanymi nieprawidłowościami mogą uczestniczyć w zajęciach terapeutycznych prowadzonych przez specjalistów poradni: terapii psychologicznej, pedagogicznej, ręki, EEG Biofeedback, neurologicznej, logopedycznej i integracji sensorycznej.

4.4. Organizacje pozarządowe.

Na terenie powiatu gostynińskiego oprócz instytucji samorządowych można zauważyć również aktywność organizacji pozarządowych, które realizując swoje cele statutowe, angażują się w pomoc osobom niepełnosprawnym. Z organizacjami tymi ściśle współpracuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i należą do nich:

1. Stowarzyszenie Ziemi Gostynińskiej,
2. Stowarzyszenie Pomocy dla Osób Niepełnosprawnych im. św. Brata Alberta,
3. Europejska Fundacja na Rzecz Osób Potrzebujących EFOP.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT to technika służąca do porządkowania i analizy informacji. Jej nazwa jest akronimem od angielskich słów określających cztery elementy składowe analizy (Strengths – silne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, okazje i Threats – zagrożenia). Jej istotą jest identyfikacja czynników, które mogą wpływać na podjęte działania oraz posegregowanie ich na cztery grupy, a mianowicie:

- **MOCNE STRONY** – wewnętrzne uwarunkowania, które stanowią mocne strony powiatu, a których podtrzymywanie będzie prowadzić do dalszego rozwoju w przyszłości. Stanowią one potencjał powiatu;
- **SŁABE STRONY** - wewnętrzne uwarunkowania, które nie wnoszą nic nowego do rozwoju powiatu, powodują jego słabszy rozwój i opóźniają podejmowanie różnych działań. Ważne aby przeciwdziałać ich szkodliwemu rozwojowi;

- SZANSE – uwarunkowania zewnętrzne, są one zewnętrznymi czynnikami niezależnymi od działalności powiatu, jednak mają pozytywny wpływ na jego dalsze losy;
- ZAGROŻENIA – uwarunkowania zewnętrzne, które jak powyższe są czynnikami niezależnymi, ale ich funkcjonowanie wpływa niekorzystnie na rozwój polityki społecznej powiatu, dlatego należy ich unikać.

Celem analizy SWOT jest określenie wewnętrznego potencjału Powiatu w oparciu o słabe i mocne strony mogące mieć wpływ na podejmowane działania oraz prognoza strategii postępowania w celu minimalizacji zagrożeń, wykorzystania szans i zmian w kontekście poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych oraz zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej.

Analiza SWOT Powiatu Gostynińskiego w kontekście poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych oraz zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej.

Mocne strony: czynnik wewnętrzny	Słabe strony: czynnik wewnętrzny
1. Wsparcie finansowe dla osób niepełnosprawnych z PFRON. 2. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na realizację zadań w zakresie pomocy społecznej, aktywizacji bezrobotnych osób niepełnosprawnych. 3. Realizacja programów celowych PFRON. 4. Otoczenie programowe - problem niepełnosprawności ujęty w wielu dokumentach strategicznych na poziomie powiatu oraz województwa. 5. Dobrze rozwinięta sieć organizacji pozarządowych działających na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych. 6. Doświadczona i dobrze wykwalifikowana kadra jednostek realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych. 7. Funkcjonowanie DPS w Czarnowie z Filiami w Gostyninie, Rogożewku i Sannikach. 8 Funkcjonowanie Powiatowego Środowiskowego domu Samopomocy.	1. Ograniczone środki finansowa na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. 2. Starzejące się społeczeństwo. 3. Niewystarczająca baza zakładów opiekuńczo-leczniczych. 4. Niski poziom wykształcenia bezrobotnych osób niepełnosprawnych. 5. Brak mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych. 6. Brak zakładu aktywności zawodowej. 7. Niewystarczająca liczba podmiotów ekonomii społecznej. 8. Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe i edukacyjne. 9. Niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności w Powiecie związana z niespójnym systemem orzekania. 10. Ograniczona dostępność do usług rehabilitacji leczniczej.

<p>9. Funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej.</p> <p>9. Funkcjonujący Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.</p> <p>10. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>11. Funkcjonowanie szkół specjalnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami.</p> <p>12. Wzrost świadomości społecznej w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych.</p>	<p>11. Niski poziom życia osób niepełnosprawnych.</p> <p>12. Niewystarczający zasób kadrowy wolontariuszy</p> <p>13. Słabo rozwinięte usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, szczególnie z terenów wiejskich.</p> <p>14. Niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.</p>
--	---

Szanse: czynnik zewnętrzny	Zagrożenia: czynnik zewnętrzny
<p>1. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem oraz możliwości egzekwowania przysługujących im praw oraz wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.</p> <p>2. Dostęp do finansowania inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych z funduszy Unii Europejskiej i innych.</p> <p>3. Baza lokalowa na działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Podnoszenie kwalifikacji przez kadrę realizującą zadania na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>6. Podwyższenie poziomu wykształcenia i zdobywanie nowych kwalifikacji przez osoby niepełnosprawne.</p> <p>7. Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej.</p>	<p>1. Słabe zrozumienie potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>2. Częste zmiany przepisów dot. osób niepełnosprawnych, skomplikowane procedury, nadmierna biurokracja.</p> <p>3. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Wypalenie zawodowe kadry realizującej zadania na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób niepełnosprawnych.</p> <p>6. Zmiana struktury społeczeństwa z wyraźnym zwiększeniem się liczby osób starszych, niepełnosprawnych przy równoczesnym wzroście emigracji ludzi młodych oraz spadku liczby urodzin.</p> <p>7. Trudna sytuacja finansowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin.</p> <p>8. Brak wystarczającej opieki lekarskiej.</p> <p>9. Brak możliwości swobodnego przemieszczania się, poruszania, komunikowania się przez osoby niepełnosprawne.</p>

8. Kampanie społeczne i działania edukacyjne przełamujące stereotypy na temat osób niepełnosprawnych 9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	
---	--

6. Cel główny oraz cele szczegółowe programu.

Celem głównym programu jest wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych w korzystaniu z praw i obowiązków, oraz zapewnienia wszechstronnego rozwoju osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach życia.

Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.
3. Poprawa funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych.
4. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji społecznej.
5. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
6. Systemowe wsparcie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz ich rodziców.
7. Zintegrowanie działań samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

6.1. Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność narusza najcenniejsze wartości człowieka: zdrowie, sprawność fizyczną, zdolność do wypełniania podstawowych zadań społecznych i stanowi przeszkodę w realizacji własnych celów, gdyż możliwości w nich tkwiące są ograniczone przez warunki, w jakich odbywa się ich społeczne funkcjonowanie. Wynika to nie tylko z ograniczeń i utrudnień w społecznym funkcjonowaniu, ale również ze społecznego niezrozumienia. Społeczeństwo postrzega osoby niepełnosprawne przez pryzmat ograniczeń, zmniejszonych szans na sukces życiowy i zawodowy, skali bezradności i koniecznej pomocy. Takie postrzeganie sytuuje te osoby w roli klientów różnych instytucji pomocowych i powoduje ich

marginalizację. Społeczne oczekiwanie ewoluuje w kierunku dokonywania zmian w samej osobie niepełnosprawnej poprzez leczenie, rehabilitację, przystosowanie.

Tymczasem problem osób niepełnosprawnych tkwi nie tylko w niepełnosprawności, ale także, a może przede wszystkim, w osobach sprawnych. Istotna jest zatem zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec osób niepełnosprawnych, gdyż właściwe otoczenie społeczne stymulując wpływa na rozwiązywanie ich problemów.

Zadania do realizacji

- Zapewnienie prowadzenia poradnictwa specjalistycznego.
- Upowszechnienie informacji dotyczącej praw i uprawnień osób niepełnosprawnych w środkach masowego przekazu, przełamywanie dotychczasowych uprzedzeń, tworzenie sprzyjającego klimatu do integracji ze społeczeństwem.
- Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej różnych form pomocy i wsparcia świadczonych przez urzędy, instytucje i organizacje dla osób niepełnosprawnych.
- Kontynuowanie orzecznictwa do celów poza rentowych.
- Promowanie i wspieranie szkół w realizacji programów wychowawczych, mających na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych.

Sposób realizacji:

- Realizacja tego zadania możliwa będzie w oparciu o prowadzone przez PCPR poradnictwo specjalistyczne i prawne oraz udzielanie indywidualnych konsultacji sprzyjających rozwiązywaniu codziennych problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin, a także współpracę z psychologiem na Warsztatach Terapii Zajęciowej, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną lub innymi jednostkami specjalistycznymi.
- W ramach pomocy dla rodziców dzieci niepełnosprawnych wspierane będą inicjatywy samoorganizowania się rodziców, poprzez prowadzenie doradztwa w celu rejestracji organizacji pozarządowych.
- Pomoc w uzyskaniu orzeczenia do celów nie rentowych, udzielanie informacji o przysługujących prawach, świadczeniach z pomocy społecznej oraz innej pomocy finansowanej ze środków PFRON.
- Przekazywanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych przez instytucje pomocy społecznej, media, organizacje pozarządowe.

- Organizacja spotkań, konferencji mających na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych.
- Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych (ulotek, broszur, informatorów, plakatów) w budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatu.
- Dostosowanie stron internetowych jednostek organizacyjnych powiatu do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Współpraca z instytucjami szczebla krajowego i samorządowego oraz z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się Osobami z Niepełnosprawnością.

6.2. Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Zadania do realizacji

Normalizacja środowiska życia osób z niepełnosprawnością oraz stworzenie warunków integracji i aktywnego udziału niepełnosprawnych mieszkańców powiatu gostyńskiego w życiu społecznym.

Sposób realizacji:

- Dofinansowania imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych w tych dziedzinach.
- Finansowanie kosztów uczestnictwa mieszkańców powiatu gostyńskiego w Warsztatach Terapii Zajęciowej.
- Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień osób niepełnosprawnych poprzez nabycie umiejętności komunikacyjnych oraz wykorzystanie ich potencjału.
- Realizacja projektów mających na celu podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych oraz ich integrację ze środowiskiem.
- Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych z Europejskiego Funduszu Społecznego.
- Udostępnianie materiałów informacyjnych dotyczących ofert pomocy dla osób niepełnosprawnych.
- Podnoszenie jakości usług skierowanych do osób niepełnosprawnych.

- Podnoszenie kwalifikacji pracowników w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych.
- Konsultowanie z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych działań dotyczących pomocy dla osób niepełnosprawnych.
- Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Współpraca oraz dążenie do lepszej wymiany informacji międzyinstytucjonalnej w zakresie działań na poziomie gminy i powiatu dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych.
- Wspieranie i promowanie działań na rzecz rozwoju wczesnej rehabilitacji, jej kompleksowości i ciągłości.

6.3. Poprawa funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne napotykają na swojej drodze przeróżne bariery funkcjonalne: architektoniczne, techniczne, transportowe, informacyjne i w komunikowaniu się. Istniejące bariery utrudniają, a często wręcz uniemożliwiają im korzystanie z podstawowych praw obywatelskich, skazując na izolację i wykluczenie. Grupą osób, które w sposób szczególny natrafiają na bariery w integracji społecznej, są osoby wielorako niepełnosprawne, dla których brakuje adekwatnego wsparcia w obecnym systemie pomocy społecznej. Osoby te, mimo znacznej, sprzężonej niepełnosprawności, mają prawo do życia w środowisku społecznym, korzystania z prawa do komunikacji, samostanowienia, szacunku i godnego życia. Kluczem do rozwiązywania większości problemów osób niepełnosprawnych jest szeroko rozumiana dostępność. Dostępne i przyjazne środowisko odgrywa fundamentalną rolę w tworzeniu integracyjnego i obywatelskiego społeczeństwa. Dostępność powoduje, że osoby niepełnosprawne mogą na równych prawach z innymi korzystać z obiektów i usług, środowiska fizycznego, transportu, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych. Jednocześnie zbudowanie środowiska bardziej dostępnego dla osób niepełnosprawnych, bez względu na rodzaj niepełnosprawności, przynosi korzyść wszystkim członkom społeczeństwa. Zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania infrastruktura przyjazna osobom niepełnosprawnym jest przyjazna wszystkim.

Sposób realizacji:

- Kontynuowanie uczestnictwa powiatu w programach celowych PFRON mających na celu likwidację barier utrudniających aktywizację zawodową i społeczną, w szczególności:
 - likwidacja barier transportowych,
 - likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym,
 - likwidacja barier w poruszaniu się.
- Przystępowanie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu wyrównanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie tereny w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej, w szczególności:
 - likwidacja barier architektonicznych w zakładach opieki zdrowotnej, urzędach i placówkach edukacyjnych lub innych obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w zakresie umożliwienia im poruszania się i komunikowania,
 - wyposażenie obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny,
 - likwidacja barier transportowych.
- Dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.
- Przystąpienie do udziału w dofinansowywanym przez PFRON „Programie wyrównywania różnic między regionami”, którego celem jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.

6.4. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji społecznej.

Rehabilitacja jest procesem, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcie i utrzymanie optymalnego poziomu funkcjonowania. Do podstawowych form rehabilitacji społecznej zalicza się zwłaszcza uczestnictwo w:

- warsztatach terapii zajęciowej,
- turnusach rehabilitacyjnych,

- integracyjnych imprezach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.

Działalność ta prowadzona jest niemal wyłącznie w środowisku samych osób niepełnosprawnych. Uczestnictwo w tych formach aktywności ma pozwolić osobie niepełnosprawnej na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe. Powrót dotyczy tych osób niepełnosprawnych, które wcześniej jako najczęściej w pełni sprawne uczestniczyły w życiu społecznym i zawodowym. Natomiast wejście dotyczy tych osób, które najczęściej stały się niepełnosprawne do 16 roku życia.

Następnym elementem wsparcia wczesnego procesu leczenia i rehabilitacji jest szybkie i adekwatne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny. Wszystkie osoby niepełnosprawne, które potrzebują tych przedmiotów i urządzeń, powinny mieć do nich swobodny dostęp, niezależnie od swojej sytuacji finansowej.

Rehabilitacja społeczna jest bardzo ważnym elementem działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Powinna być w następnych latach kontynuowana i rozszerzana we wszystkich wymienionych formach. Równocześnie należy zwiększyć efektywność działań w tym zakresie poprzez ich koordynację, popularyzację, kumulację środków oraz prowadzenie rzetelnej oceny rezultatów tych działań.

Zadania do realizacji:

- Umożliwienie uczestnictwa osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom w turnusach rehabilitacyjnych.
- Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze niezbędne do ich funkcjonowania.
- Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych w ich działaniach, w zakresie rehabilitacji społecznej na rzecz tych osób.
- Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.
- Organizowanie wystaw i kiermaszów z pracami osób niepełnosprawnych.

Sposób realizacji:

- Zadania powyższe realizowane będą na bazie wyspecjalizowanych placówek np. warsztatów terapii zajęciowej, środowiskowych domów samopomocy a także w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych w oparciu o tryb i zasady postępowania określone aktualnym systemem prawnym.

6.5. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Podjęcie pracy przez osobę niepełnosprawną stanowi ukoronowanie jej złożonego procesu rehabilitacji. Praca dla osoby niepełnosprawnej ma znaczenie nie tylko ekonomiczne, ale także jest istotna w wymiarze społecznym. Poczucie przydatności, samodzielności ekonomicznej i możliwości realizacji poprzez pracę jest w przypadku tych osób szczególnie ważne. Z drugiej strony, ograniczony popyt i konkurencja na rynku pracy stawia osoby niepełnosprawne w niezwykle trudnej sytuacji. Łagodzenie skutków, usuwanie różnych barier utrudniających i uniemożliwiających sprawne funkcjonowanie niepełnosprawnych w życiu zawodowym, wymaga działań ukierunkowanych na rehabilitację, której celem jest ułatwienie uzyskania i utrzymania zatrudnienia.

Zadania do realizacji:

- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, które były uczestnikami Warsztatów Terapii Zajęciowej.
- Upowszechnianie i promocja informacji o rynku pracy oraz usługach świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy.
- Upowszechnianie i realizacja pośrednictwa pracy.
- Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracodawców.
- Organizowanie aktywnych programów rynku pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Rozwój przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych.

Sposób realizacji:

- Monitoring i diagnozowanie potrzeb pracodawców poprzez systematyczny kontakt oraz zachęcanie ich do zatrudniania osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP.

- Ułatwienie dostępu do informacji o świadczonych usługach ze szczególnym uwzględnieniem Internetu, poprzez zamieszczanie bieżących informacji na stronie internetowej PUP – przystosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Pozyskiwanie i utrzymywanie kontaktów z pracodawcami.
- Pozyskiwanie i upowszechnianie ofert pracy dla niepełnosprawnych.
- Skuteczne kojarzenie miejsc pracy z poszukującymi zatrudnienia.
- Indywidualizacja wsparcia uwzględniająca poradnictwo zawodowe oraz opracowanie Indywidualnych Planów Działania.
- Inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń, staży, subsydiowanego zatrudnienia oraz innych form aktywizacji zawodowej, które umożliwią niepełnosprawnym zdobycie lub uzupełnienie kwalifikacji, doświadczenia zawodowego, wejście lub powrót na rynek pracy.
- Promowanie przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych.
- Przyznawanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej lub utworzenie spółdzielni socjalnej.

6.6. Systemowe wsparcie dorosłych osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz ich rodziców.

Ogromne znaczenie dla sprawnego funkcjonowania w środowisku społecznym jest jak najwcześniejsze wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, poprzez działania rewalidacyjne, edukacyjne, rehabilitacyjne i terapeutyczne. Ważna jest nauka samodzielności, samorządności i zaradności życiowej oraz tolerancji wobec siebie i innych, propagowanie zdrowego stylu życia. Dążenie do integracji i współpracy ze środowiskami lokalnymi. Wspieranie rodziców w pokonywaniu trudności wynikających z niepełnosprawności dziecka i podejmowanie próby ich wspólnego rozwiązywania. Doskonalenie kwalifikacji i umiejętności zarówno wychowawców jak i rodziców. A najważniejsze - tworzenie środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym.

Zadania do realizacji:

- Edukacja i rewalidacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w stopniu głębokim.

- Poszerzenie możliwości rehabilitacji dla dzieci i młodzieży ze sprzężoną niepełnosprawnością i wypracowanie indywidualnych metod pracy dla dzieci z konkretnym schorzeniem.
- Zapewnienie stałej pomocy ze strony specjalistów (pedagogów, terapeutów, rewalidatorów, psychologów).
- Zapewnienie pełnoletnim wychowankom specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych miejsca do życia i funkcjonowania oraz odpowiedniej terapii.
- Przystosowanie i modernizacja miejsc pracy, nauki, zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
- Podnoszenie kwalifikacji rodziców i wychowawców.
- Zapewnienie dorosłym osobom niepełnosprawnym bezpiecznego i przyjaznego miejsca dziennego pobytu.

Sposób realizacji:

- Prowadzenie ośrodków wsparcia dla dorosłych osób niepełnosprawnych (środowiskowych domów samopomocy, mieszkania chronione).
- Poszukiwanie nowych form rehabilitacji.
- Organizacja pomocy w postaci wczesnego wspomaganie w placówkach, poradniach, przedszkolach i szkołach.
- Utworzenie miejsc zamieszkania dla pełnoletnich wychowanków specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych z warsztatami oraz specjalistyczną opieką rehabilitacyjną i medyczną.
- Organizowanie szkoleń dla rodziców i wychowawców zaangażowanych w opiekę nad niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą.

6.7 Zintegrowanie działań samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Główni realizatorzy programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie gostyński:

I. Starostwo Powiatowe.

II. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

III. Powiatowy Urząd Pracy.

IV. Samorządy Powiatu Gostynińskiego: Miasto Gostynin, Gmina Gostynin

Gmina Pacyna, Miasto Sanniki, Gmina Szczawin Kościelny.

V. Ośrodki Pomocy Społecznej.

VI. Organizacje Pozarządowe.

VII. Osoby fizyczne, prawne, wolontariusze.

Konsultanci:

I. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

II. Osoby niepełnosprawne i ich rodziny.

III. Organizacje pozarządowe.

IV. Instytucje Gmin i Powiatu Gostynińskiego.

7. Zakończenie

Program działań na rzecz osób z niepełnosprawnością w powiecie gostynińskim jest dokumentem ponadkadencyjnym. Określa cele, przedsięwzięcia i zadania na pięć lat i wymaga ciągłej pracy i konsultacji w celu podniesienia jego wartości i jakości.

Realizacja sformułowanych w Programie celów i zadań, winna przynieść konkretne efekty, które umożliwią rozwiązanie podstawowych problemów osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie powiatu gostynińskiego.

Cele zawarte w „Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2021-2025” będą możliwe do osiągnięcia pod warunkiem zaangażowania się oraz aktywnego uczestnictwa w realizacji podejmowanych przedsięwzięć zarówno samorządów gminnych i powiatu, organizacji pozarządowych i innych jednostek zajmujących się w swojej pracy rozwiązywaniem problemów osób niepełnosprawnych.

Program jest dokumentem, który ma dynamicznie odpowiadać na zmiany i potrzeby osób z niepełnosprawnością, przewiduje dalszą pomoc w zakresie realizacji szandarowych programów jak również jest otwarty na nowe działania z szeroko rozumianej rehabilitacji –

Przewodniczący Zarządu
Powiatu Gostynińskiego
Arkadiusz Boruszewski

fizycznej i psychicznej, której będą wymagały osoby z związku z pandemią koronawirusa COVID-19.

Jest to odważne przedsięwzięcie, którego realizacja wymagać będzie zaangażowania wszystkich podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Tylko w takiej sytuacji zostanie uświadomiony potencjał jaki posiadają osoby niepełnosprawne i zostanie w pełni wykorzystany wkład jaki mogą one wnieść w życie społeczne powiatu.

FORMULARZ

konsultacji projektu „Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2021-2025 w Powiecie Gostynińskim”

1. Informacje o zgłaszającym uwagi

Imię i nazwisko	
Instytucja	
Adres korespondencyjny	
Adres e-mail	
Nr telefonu	

2. Zgłaszane uwagi do projektu „Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2021-2025 w Powiecie Gostynińskim”

L.p.	Nr strony w dokumencie	Obecny zapis	Propozycja zmian	Uzasadnienie zmian
1.				
2.				
3				

Przewodniczący Zarządu
Powiatu Gostynińskiego
Arkadiusz Boruszewski